

Aarsager til Svamp i Ejendomme

-

Tidsskrifter

Architekten 1924

1924

Aarsager til Svamp i Ejendomme. Af Professor Dr. phil. Ø. Wings fortræffelige lille Bog om Bygningssvampe, (anmeldt i *Architekten* Side 148, 1924) gengiver vi nedenstaaende Uddrag:

Hvad man i daglig Tale hører benævnt som „Svamp“ i Bygninger er højst forskellige Ting, snart den ægte Hussvamp, snart dens farlige Slægtninge og snart de mindre farlige. At der ikke sondres skarpere mellem de forskellige Arter af Svampe, beror naturligvis paa, at kun ganske enkelte Personer er i Stand til at skelne de forskellige Angreb fra hverandre, — og undertiden forekommer ogsaa mere end en enkelt af de farlige Bygningssvampe i en og samme Ejendom, idet Betingelserne for deres Trivsel i det store og hele er de samme.

Den primære Betingelse for Svampeangreb i en Ejendom er naturligvis den, at Smitstof indfinder sig; men da denne Forøring sørgelig ofte honoreres, og det ialtfald ikke staaer i menneskelig Magt at hindre, at Smitstof indfinder sig ad Luftvejen, bliver den egentlige, reelle Aarsag til Svampeangreb den, at Ejendommen lider af Fugtighed. Uden Fugtighed intet Svampeangreb.

Saa vel nyopførte som ældre Ejendomme kan angribes. Naar der sker Angreb i nyopførte Ejendomme, er Aarsagen sædvanlig den, at der i Bygningen er indlagt Træ, som i Forvejen er svampebefængt, enten fordi det stammer fra andre Bygninger, som var angrebne, eller fordi det under daarlige Forhold paa Tømmerpladsen er blevet befængt eller overpudret med Svamesporer. Ved Fældningen i Skoven er Træet derimod bestandig frit for farlige Bygningssvampe. — Men ogsaa Naboskabet med en angreben Bygning kan være skæbnesvanger, idet der fra denne under Bygningens Opførelse kan ske en livlig Tilflyvning af Sporer.

Da der nødvendigvis indføres en betydelig Mængde Vand med Mørtlen i enhver muret Bygning, vil der sædvanligvis let blive gode Betingelser for Svampes Trivsel, med mindre man sørger for hurtigst at blive Fugtigheden kvit. Utvivlsomt sker der særdeles ofte Forsyndelser mod den sunde Fornuft derved, at der f. Eks. anbringes fugtigt Indskudsmateriale i Bygningen, eller ved at midlertidige Vandlejninger under Byggeriet ikke holdes helt lukkede. Ifald saa tilmed det i Bygningen indlagte Tømmer er fugtigt og eventuelt allerede ved daarlig Lagring er blevet overfladisk befængt, vil der være de bedste Betingelser tilstede for, at Hussvampen kan trives, og det er ikke uhørt, at en saaledes nyopført Ejendom fra øverst til nederst angribes af Hussvamp. Sædvanlig forekommer Angrebet dog kun i de nederste Etager, idet jo saavel Tømmer som Mure er af mindre Dimensioner i de øverste og derfor lettere udtørres, inden Angreb har fundet Sted. I Reglen vil Angreb i Nybygninger først opdages et til tre Aar efter Opførelsen. Ogsaa uheldigt Vejrlig under Opførelsen kan naturligvis gøre sit til, at Fugtighedsmængden bliver for stor, og stunder det da mod Vinteren, hvor Udtørringen foregaa langsommere, indtræder der let farlige Tilstande. Uforsvarligt er det at male eller fernisere det endnu fugtige Træværk, idet Udtørringen derved hindres, ligesom Linoleum, Linotol o. lign. ikke bør paalægges, før en fuldstændig Udtørring har fundet Sted.

At Svampeangreb i Nybygninger er hyppigere nu end tidligere, hænger for en stor Del sammen med den Omstændighed, at Træets Lagring er mindre god end i gamle Dage. Træets Vandholdighed bør ved Anvendelsen ikke være over 15 pCt. af Totalvægten, men ofte finder man baade 20 og 25 pCt. Vandindhold. En Analyse af Fugtighedsgraden af Træ lader sig meget let udføre.

Den Uskik at bygge nederste Etage med „Jordgulv“, saaledes at et mørkt, tillukket Rum opstaaer mellem Stueetagens Gulv og den bare Jord, ofte endog ganske uden Ventilation, er heldigvis nu mange Steder forbudt af Sundhedsautoriteterne, men i ældre Bygninger finder man stedvis omtrent tilsvarende Forhold, som næsten kan siges at prædestinere Ejendommen til Undergang, hurtigere eller langsommere.

Naar Bygningssvampe angriber ældre, tidligere sunde Ejendomme, er det næsten altid muligt at paavise, at Fugtighed just trænger ind der, hvor Svampeangrebet har sit Centrum. — Oftest er det nederste Etage, som findes angrebet. Et Faldrør ender frit og sender, hver Gang det regner, en Styrtesø af Stænk ind imod en Vindueskarm i Kældretagen. En Kældernedgang indfanger Regnvand, som siver ned ad Trappen. Et Vadskekælderrum er til Stadighed fugtigt, Vinduerne holdes lukkede, og Emmen slaar sig paa Træværket, som ikke er godt nok malet. Et Badeværelses Gulv i Stueetagen er utæt, saa at Vand siver ned til det ubeskyttede Træværk i Kælderen. Men ogsaa i højere liggende Etager kan Svampeangreb indfinde sig: Et Faldrør er utæt, saa at Vand pjasker ned ad Muren og Vindueskarmene. Et Vandrør er utæt og giver Anledning til Fugtighed. Ved en Køkkenvask spildes til Stadighed Vand ned paa Gulvet. En Utæthed i Taget bevirker Fugtighed i Loftstømmeret. Et koldt Vandrør løber gennem et tempereret Rum, saa at Fortætningsvand samlet sig paa Røret og jævnlig drypper ned paa Gulvet; hvis der brændes Gasblus i Rummet, udvikles der ved Gassens Forbrænding en betydelig Mængde Vanddamp, som vil fortættes paa de kolde Vandrør. — Det er ustandseligt Variationer over det samme Tema: Utilsligt Fugtighed.

Paafaldende ofte hænder det, at ældre Ejendomme efter en Ombygning eller Tilbygning angribes af Hussvamp. For saa vidt da Svampen ikke er direkte indført med det nye Tømmer, er Aarsagen her atter den, at den Fugtighed, som nødvendigvis indføres ved Murerarbejdet, samt den, som eventuelt følger med det nye Tømmer, ialtfald midlertidig ændrer Forholdene i den gamle Ejendom i uheldig Retning, saaledes at eventuelle svage Angreb, som kan have været latente i aarevis, ved den tilkommende Fugtighed blusser op for Alvor. Det er derfor ikke mindst ved Reparations- eller Tilbygningsarbejder af stor Vigtighed at indlægge absolut tørt Træ. — Men ogsaa derved, at svampebefængt Brænde nedlægges i et fugtigt Kælderrum, kan et Angreb indledes, og man bør i det hele taget altid have Opmærksomheden henvendt paa den Mulighed, at Træ, som indføres i en Ejendom, kan være smittet med Sporer eller ligefrem angrebet.

Navnlig for Hussvampens Vedkommende har man Erfaringer for, at den kan holde sig levende i mangfoldige Aar uden at komme tilsyne eller gøre stor Skade. Men tilbydes der den da paa en eller anden Maade den fornødne Fugtighed, kan den pludselig faa det Skub, der skal til, for at den frodigt kan brede sig vidt omkring og fremtidig klare sig uden yderligere Vandtilførsel.

Selve de isolerede Strengede eller løsrevet Mycelium er utilbøjelige til at forplante Smitten ved at overføres fra Hus til Hus, idet de hurtigt udtørres eller angribes af Skimmelsvampe og dør; men mycelieholdige Trædele, særligt i større Format, har stor Smitteevne og kan bevare den i mangfoldige Aar.

Hvad Hussvampens Sporer angaar, er det paavist, at de under gunstigste Omstændigheder, tør Opbevaring og ensartet

Temperatur, har kunnet bevare Spireevnen og dermed Smitteevnen i 5—6 Aar. Da imidlertid saadanne for Sporerne ideelle Kaar aldeles ikke forekommer i Praksis, vil deres Spireevne her være af langt kortere Varighed. Efter et Aars Forløb er de endnu for en Del spiredygtige; efter tre Aars Forløb maa de betragtes som ganske ufarlige.